

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 322. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1812_189-txt-shoot-idm8881.pdf (tilgået 22. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

323Midt under den ivrige Syslen med det Forbigangne, foer et grueligt Uveir over Danmark, den gamle Kongestol ravede, og at oprykke med Rod Kristendommens halvudgangne Træ, det var Hvirvelvindens Attraa. Hidindtil stod Træet i Danmarks Kirkejord kneisende, vel bar det ei længer saa mange og skinnende Frugter, men frisk var dog dets ene Side, og uanfaldet var det af Øxen. Ei havde Diderik den Lykkelige Ætmænd kommet til i tolvte Led at klæde Tvillingtronen, ei var Folkets Kærlighed blevet deres Livvagt, ei havde dets Taarer salvet deres Lig, saa Navnet ei kunde raadne, hvis ei Ærbødighed for Kristendommen havde været deres stolte Arvegods. Sions Mure havde gode Vægtere i den djærve Hersleb, og den sagtmodige, men derfor ei svage, Harboe; spidsfindig var paa Volfisk Viis Theologien blevet, men Jyden Rosenstand Goiske var en skarpsindig from Mand, *født 1704. som udstrøede Gudfrygtigheds Sæd i mangt et Hjerte, og Kramer stod hos. Ingen dansk var endnu blevet skamløs nok til ikke at blues ved aabenbar Forgribelse paa Helligdommen, om han end foragtede den i sit Hierte; det var kun Tydskerne: Schmettov, Schade og den vilde Basedov, der enstund var Professor i Sorø, som vovede at opløfte en ugudelig Røst, men den kvaltes i Struben, og den gæve Frederik af Danneskjold lod tilsyne, at Kristendom laa ham nærmere om Hjerte, end Høihed og Gunst. Trønderen Tullin *født 1728. sang saa fromt og ve324modigt om sin Gud og hans Gerninger, om det jordiske Sind, der omtumler Mennesket paa Havets som paa Livets Bølger, om Hjertets stille Kummer, og om Livet i Døden, at Taarer maatte trille; men Tonerne vare for svage til at indtrænge i de Flestes Øren, og hendøde i det Bulder, Digteren alt synes at have hørt i Aanden, derfor sang han saa sagte og tyede hjem til sit himmelske Fædreneland, før det kom. *døde. 1765. Aaret derefter døde Frederik den Femte, og en ny Skjald, som Gud havde skænket Dannemark, løsnede førstegang sit Tungebaand for at synge over Graven; men medens Han, Johannes Evald, begræd den ulykkelige Prøve i Paradiset, maatte Dannemark hjemsøges med en saadan. Holsteneren Friedrich Struense, af Haandtering en Læge, forstod at tilliste sig en ung Konges Gunst, og misbrugte samme paa skammeligste Maade. At udbrede Vantro og Ryggeløshed det var hans Agt, thi det kaldte han Oplysning, Bernstorf og Kramer aftakkedes, og Harboe skaanedes kun af Frygt, Liderlighed opmuntredes, og Pressen blev frigivet, *1770 hvorpaa alskens Uhumskhed navnløs udstrømmede af sit skidne Kildespring. Det gamle Skarn i Ferney jubledede paa Gravsens Bred, men Struense selv maatte skælte for Danmarks løste Tunge, thi end var den ei saa giftig, at den jo og kunde mæle høit om Dyd og Ret. Gud havde endnu mange Børn i Landet og vilde derfor ei lade Plagen vare længe, Struense manglede ei Forstand, og havde Gud ei forblindet 325hans Øine, saa han selv maatte storme til sin Undergang, havde vel Kristendom alt længe været stum herinde, og Danmark forgaaet i Tidens Malstrøm. Kun eet Aar varede hans fulde Myndighed, han faldt i sit Blod, og Landet gienlød af Takkesang, som efter en overstanden Livsfare, et usvigeligt Vidnesbyrd om, at ham ingen Uret skete, men og om, at Danmark stod til Redning.